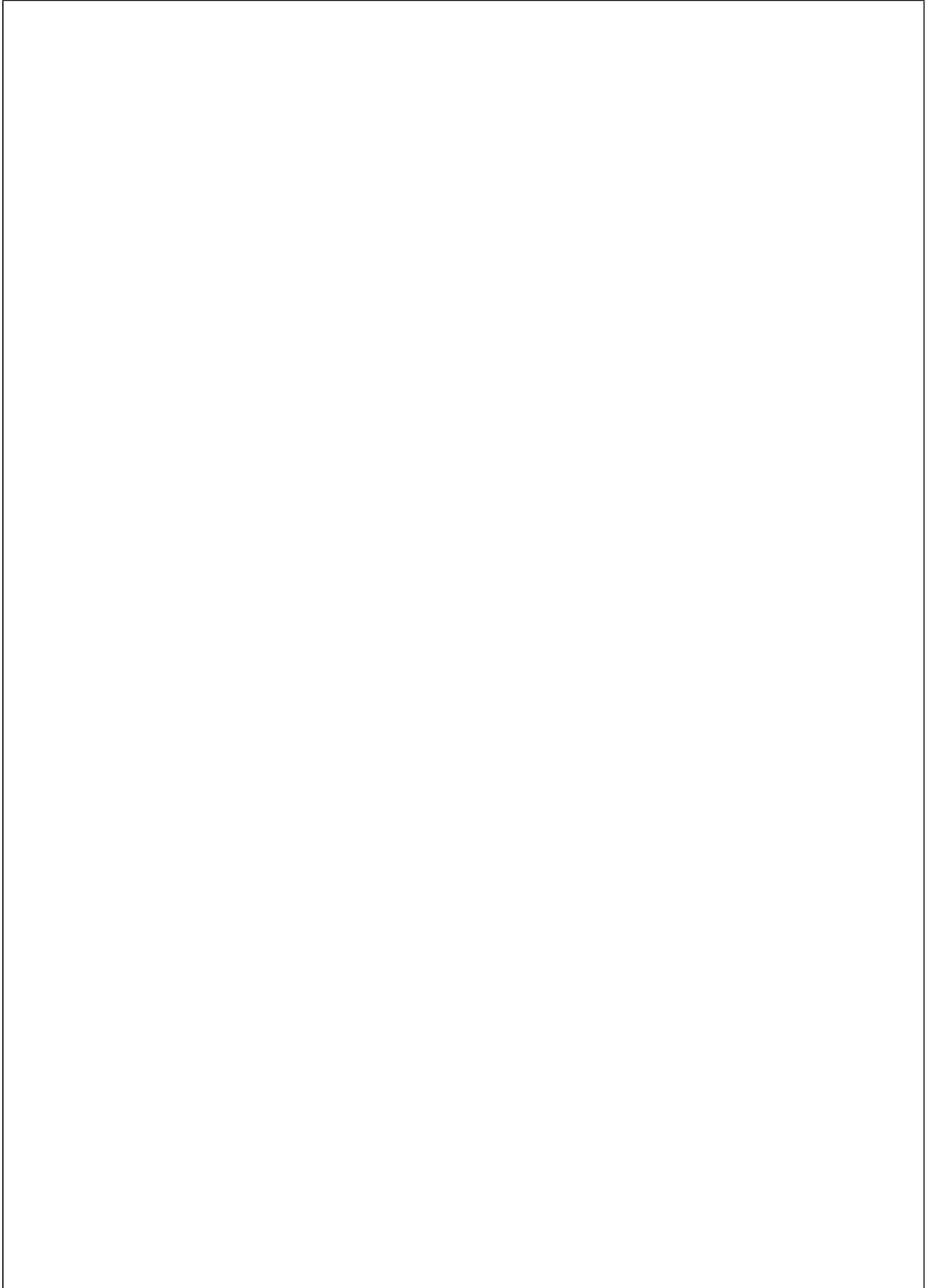

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/o-ipn/nagrody-i-odznaczenia-ipn/nagroda-honorowa-swiade/nagroda-honorowa-swiad-ek-histo-3/211740,Gala-XIII-edycji-nagrody-Swiadek-Historii.html>
26.02.2026, 20:18

Gala XIII edycji nagrody Świadek Historii

29 października 2024 r. w Krakowie prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki wręczył wyróżnienia sześciu laureatom XIII edycji nagrody Świadek Historii dla województw małopolskiego i świętokrzyskiego.

29.10.2024

- Jesteśmy narodem, którego drugie imię to historia, narodem, który przeżywa swoją historię, co budzi podziw wielu dyplomatów i polityków. Historia jest częścią naszej tożsamości, naszego codziennego życia. Trudno się temu dziwić, skoro szczególnie w wieku XX nasz naród tak mocno doświadczony był historią.

Nasi świadkowie historii mówią o polskich bohaterach, o polskich ofiarach, stają się głosem tych, których już z nami nie ma, którzy nie mogą przemówić, którzy byli represjonowani przez system komunistyczny czy przez niemiecki narodowy socjalizm. Mówią głosem bohaterów i dzięki nim budujemy naszą wspólną tożsamość. To ogromna odpowiedzialność, wielkie zobowiązanie, z którego nasi świadkowie historii od tak wielu dekad tak pięknie się wywiązują

- powiedział podczas uroczystej gali prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki.

W 2024 r. Kapituła Nagrody, której przewodniczy prezes IPN, postanowiła nagrodzić pięć osób oraz jedną instytucję. Laureaci są szczególnie zasłużeni dla upamiętniania historii narodu polskiego w regionie, wspierają też pion edukacyjny Instytutu w dziele edukacji historycznej na obszarze działania Oddziału IPN w Krakowie i Delegatury IPN w Kielcach.

W uroczystości uczestniczyli m.in. zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma, poseł na Sejm RP Ryszard Terlecki, dyrektor krakowskiego oddziału IPN dr hab. Filip Musiał i naczelnik delegatury IPN w Kielcach dr Robert Piwko.

W czasie wydarzenia została oficjalnie zainaugurowana także działalność krakowskiego oddziału IPN w nowej siedzibie - budynku, którego historię przybliżył prezes IPN dr Karol Nawrocki:

- Jesteśmy w budynku, w którym w czasach zaborów mieścił się sąd powiatowy Cesarstwa Austro-Węgier. W czasie II wojny światowej w tym budynku działała filia więzienia, tutaj cierpieli polscy bohaterowie. A gdy po roku 1945 Polska stała się sowiecką kolonią, to także w tym budynku cierpieli ci, którzy o wolność i niepodległość walczyli.

Dziś otwieramy tutaj główną siedzibę krakowskiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej. Siedzibę Instytucji, która dba o prawdę o pamięci historycznej, która upomina się o bohaterów polskiej wolności i wypowiada się naukowo i edukacyjnie o obu systemach totalitarnych. Instytucji, która jest częścią infrastruktury państwa polskiego, tak ważną w budowaniu naszej tożsamości i świadomości.

Gala XIII edycji nagrody Świadek Historii – Kraków, 29 października 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Gala XIII edycji nagrody Świadek Historii – Kraków, 29 października 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Gala XIII edycji nagrody Świadek Historii – Kraków, 29 października 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Gala XIII edycji nagrody Świadek Historii – Kraków, 29 października 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Gala XIII edycji nagrody Świadek Historii – Kraków, 29 października 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Gala XIII edycji nagrody Świadek Historii – Kraków, 29 października 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

* * *

Laureaci XIII edycji nagrody Świadek Historii

Danuta Paszkowska (ur. 1954, Sandomierz)

Polonistka. Prowadzona przez nią działalność naukowa i społeczna łączy zainteresowanie słowem z szacunkiem dla historii (ojciec był żołnierzem 2. Pułku Piechoty Legionów AK, uczestnikiem bitwy pod Cebrem w 1944 r.). W 2011 r. ukazała się jej praca monograficzna o twórczości Zbigniewa Kabaty „Boba” – poety, żołnierza „Jędrusiów” (oddział partyzancki operujący na ziemi kieleckiej i Podkarpaciu), autora słów pieśni „Armio Krajowa”, nazywanej hymnem AK.

Danuta Paszkowska jest także autorką innych publikacji i artykułów dotyczących historii Sandomierza. Podczas zorganizowanego przez Delegaturę IPN w Kielcach spotkania, poświęconego sylwetkom żołnierzy AK związanych z regionem sandomierskim, wygłosiła referat na temat Zbigniewa Kabaty. Przygotowuje okolicznościowe bezpłatne broszury (jako autor, redaktor i wydawca), rozdawane podczas wielu uroczystości. Opiekuje się amatorskimi grupami teatralnymi, od 2016 r. prezentującymi misterium „Partyzancka Droga Krzyżowa” (autorstwa Z. Kabaty). Jest także organizatorką historycznych wycieczek plenerowych i członkinią Koła Świętokrzyskiego Związku Żołnierzy AK w Sandomierzu. Prowadzi strony internetowe na temat historii i wydarzeń w Sandomierzu.

Zbigniew Galicki (ur. 1947, Kraków)

Fotograf, działacz opozycji antykomunistycznej. Od młodych lat uczestniczył w wolnościowych wystąpieniach społecznych, m.in. w marcu 1968 r., w grudniu 1970 r. na wybrzeżu i w 1977 r. po śmierci Stanisława Pyjasa w Krakowie.

W 1980 r. współorganizował NSZZ „Solidarność” w MPO Kraków. Został delegatem związkowym w Radzie Małopolska. Brał udział w historycznym I Krajowym Zjeździe Delegatów NSZZ „S”, który odbył się w 1981 r. w gdańskiej hali „Olivia”.

Po wprowadzenia stanu wojennego zaangażował się w działalność podziemną. Nawiązał kontakty ze związkowymi działaczami innych zakładów pracy w Krakowie i w Polsce, współpracował m.in. z kapłanem „Solidarności” ks. Kazimierzem Jancarzem. Stworzył unikatową dokumentację fotograficzną tamtych czasów, uwiecznił m.in. pogrzeb ks. Jerzego Popiełuszki. Jego zdjęcia

znalazły się m.in. na wystawie na Jasnej Górze, a także w publikacjach IPN.

W mieszkaniu Zbigniewa Galickiego ukrywali się działacze „Solidarności”. Przez wiele lat odbywały się tam zajęcia w trybie tajnego nauczania, których wykładowcami byli m.in. Andrzej Chwalba, Tomasz Gąsowski, Grzegorz Przebinda. W sierpniu 1984 r. został zatrzymany na 48 godzin.

W 2020 r. przekazał krakowskiemu oddziałowi IPN 300 rolek filmów fotograficznych.

Wojciech Hausner (ur. 1957, Kraków)

Historyk, nauczyciel, samorządowiec, harcerz, polityk (poseł III kadencji Sejmu), uczestnik strajku studenckiego w lutym 1981 r. Kolportował wydawnictwa podziemne. W latach 1989-1990 był przewodniczącym koła NSZZ „Solidarność” w szkole podstawowej nr 50. Członek Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego, pełnomocnik małopolski i wiceprzewodniczący regionalnej Akcji Wyborczej Solidarność. W 2006 r. wybrany do Rady Miasta Krakowa.

Kieruje zespołem redakcyjnym Bronowickich Zeszytów Historyczno-Literackich, działa w Towarzystwie Przyjaciół Bronowic. W latach 1995-1998 zasiadał w Wojewódzkim Komitecie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, od 1999 r. w małopolskim komitecie. W 2000 r. wszedł w skład Honorowego Komitetu Odbudowy Kopca Kościuszki. Przed emeryturą do 2023 r. pracował jako nauczyciel wychowawca, kierownik działu MDK Dom Harcerza.

Pełnił funkcje na poziomie szczepu i hufca ZHP Kraków-Krowodrza, a później był naczelnikiem i przewodniczącym ZHP. W latach 1985-1994 członek redakcji i redaktor naczelny ogólnopolskiego pisma „Czuwajmy”, pierwotnie wydawanego poza cenzurą. Współorganizował harcerską „białą służbę” podczas III pielgrzymki Jana Pawła II. Autor wystawy o niejawnym ruchu harcerskim, sygnatariusz „Listu otwartego do społeczeństwa polskiego” w sprawie wychowania harcerskiego. Zasiadał w kapitule Krzyża Honorowego ZHR, był członkiem naczelnictwa ZHR i Rady Naczelnej ZHR. Współinicjator powołania Krakowskiego Ośrodka Studiów nad Dziejami Harcerstwa przy Zarządzie Okręgu Małopolska ZHR. Redaktor naczelny „Krakowskiego Rocznika Historii Harcerstwa”, autor licznych artykułów. Prelegent podczas wielu konferencji naukowych. Współtworzył wystawy przygotowane we współpracy z IPN w Krakowie i Stowarzyszeniem

Szarych Szeregów.

Otrzymał status pokrzywdzonego w rozumieniu ustawy o IPN.

Jerzy Jabłoński (ur. 1952, Kunów, pow. ostrowiecki, woj. świętokrzyskie)

Od 1980 r. w NSZZ „Solidarność”, m.in. członek zarządu regionu. Przewodniczący Delegatury Zarządu Regionu „Solidarności” w Ostrowcu Świętokrzyskim. W dniach 13-15 grudnia 1981 r. uczestniczył w strajku w Zakładzie Metalurgicznym Huty im. M. Nowotki w Ostrowcu Świętokrzyskim. 17 grudnia 1981 r. został aresztowany, a 15 stycznia 1982 r. skazany przez Sąd Wojewódzki w Kielcach na trzy lata pozbawienia wolności. Trafił do zakładu karnego w Hrubieszowie, skąd wyszedł w sierpniu 1982 r. Został zwolniony z pracy.

Od 1983 r. działał w podziemnych strukturach „Solidarności”, redagował i kolportował niezależne wydawnictwa. Współorganizował i uczestniczył w mszach świętych za ojczyznę w parafii św. Michała Archaniola w Ostrowcu. Od 2007 r. jest członkiem Stowarzyszenia Działaczy NSZZ „S” 1980-1989 w Ostrowcu. Od 2009 r. wiceprezes Ostrowieckiego Stowarzyszenia Historycznego Solidarność i Pamięć, od 2019 r. członek (następnie w zarządzie) Stowarzyszenia „Wolni i Solidarni 1980-1989”.

Angażuje się w wychowanie młodego pokolenia w duchu patriotyzmu. Gromadzi zasoby archiwalne dotyczące „Solidarności”. Współorganizuje konkursy historyczne dla młodzieży szkolnej oraz żywe lekcje historii „Drukarze”, a także wystawy, ukazujące historię opozycji antykomunistycznej lat 80. Występuje jako prelegent na sympozjach i konferencjach naukowych na temat „Solidarności”.

Jest współautorem publikacji naukowych oraz artykułów prasowych, organizatorem i uczestnikiem spotkań integracyjnych oraz rocznicowych. Dzięki niemu w Ostrowcu podjęto wiele inicjatyw przybliżających oraz upamiętniających osoby oraz wydarzenia z działalności opozycji antykomunistycznej. Współpracuje z wieloma instytucjami. W 2022 r. przekazał IPN unikatowy egzemplarz publikacji o żołnierzach AK Obwodu Ostrowieckiego (maszynopis z lat 50.).

Leszek Jaranowski (ur. 1958, Kraków)

Działacz opozycji antykomunistycznej, członek nowohuckiej „Solidarności”, drukarz i kolporter niezależnych wydawnictw (w latach 1983-1989 był redaktorem i drukarzem „Hutnika”), współpracownik Pomarańczowej Alternatywy i Federacji Młodzieży Walczącej. Odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Wolności i Solidarności.

Od dwóch dekad popularyzuje wiedzę na temat podziemnej działalności wydawniczej. Współpracuje z krakowskim oddziałem IPN. Jest członkiem Rady Krakowskiego Klubu Wtorkowego, organizującego spotkania z autorami książek i świadkami historii.

Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa w Wierchosławicach (rok powstania 1972)

W ciągu ponad 50 lat działalności głównym zadaniem Towarzystwa było pogłębianie wiedzy na temat życia i działalności Wincentego Witosa. Organizacja jest zainicjowała spotkania, odczyty i obchody rocznicowe. Stara się także o nazywanie instytucji i miejsc imieniem Witosa, Macieja

Rataja oraz innych działaczy PSL.

Towarzystwo doprowadziło do odsłonięcia popiersia Witosy w Wierchosławicach oraz pomnika w Tarnowie (1988), organizuje Dożynki Reymontowskie, a także od 40 lat Zaduszki Witosowe. Wydaje biuletyn „Piast. Z Zagrody Wincentego Witosy”. W ostatnim czasie nawiązało współpracę ze wszystkimi szkołami noszącymi imię Witosy (70). Organizacja stara się także zachować materialną spuściznę po swym patronie, m.in. zebrano fundusze i przeprowadzono remont krytego strzechy domu rodzinnego Witosy. Planowane jest stworzenie tam skansenu.

Towarzystwo współpracują z IPN na różnych szczeblach. W 2007 r. odbyła się sesja naukowa pt. „Koniec jałtańskich złudzeń. Sfałszowane wybory 19 stycznia 1947 r.”, wspólnie z Oddziałem IPN w Krakowie doprowadziło do odsłonięcia tablicy upamiętniającej 60. rocznicę tzw. procesu krakowskiego działaczy Zrzeszenia WiN oraz PSL. Owocem współpracy jest również publikacja o mec. Stanisławie Mierzwie, bliskim współpracowniku Witosy oraz komiks historyczny pt. „Wincenty Witos. Premier rządu 1920”. Odbyła się także konferencja naukowa poświęcona 70. rocznicy sfałszowanych wyborów 1947 r. W styczniu 2024 r., podczas obchodów 150. rocznicy urodzin Witosy, zaprezentowana została wspólna, pięciotomowa publikacja IPN i Towarzystwa – „Wincenty Witos. Dzieła wybrane”.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kraków

Kraków

Nagroda Honorowa Świadek Historii

Świadek Historii